

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Szervezkedjünk.

A függetlenségi pártnak egyik organuma szózatot intézett az ország független érzelmű polgáraihoz egy országos függetlenségi nagygyűlés érdekében. Jöjjenek össze mind, kik a jelen áldatlan politikai helyzetből való kibontakozást a függetlenségi program alapján keresik; jöjjenek össze az ország szívében, Budapesten, hadd lüktessen aztán az egészséges politikai vér végig e hazán, hadd lássa ország-világ, hogy milyen a magyar hangulata, hitvallása. Hadd legyen ez békés, de határozott tüntetés az alkotmány sértő kormány ellen, melynek hogy amugy sincsen gyökere a magyar nép szívében, eléggé megmutatta a januári választás, ha látni akarnának, ha okulni tudnának az illetékes körök.

Kétségtelen, hogy ily monstre-tüntetésnek kettős nagy értéke és tagadhatatlan hatása van. Egyrészt fejleszti a résztvevőkben az összetartozás érzékét, mely alapja, kutfeje a politikai erőnek. Az ország minden széléről és végéről összegyűlnek az egyívású politikusok; fiatalok, kiknek lelkesedése féket kíván, öregek, kik a fiatalok tűzénél újra melegednek, főurak, kik a régi hagyományokhoz hiven küzdenek a szent jogért,

melyért őseik halni is tudnak, szegény emberek, kiket sem ígéret, sem fenyegetés el nem tántorít meggyőződésüktől, híres vezérférfiai közéletünknek, kiket egy országnak lelkesedése utmutatókká avatott és névtelen hősök, kik szavazati joguknál fogva szintén tagjai a magyar szent koronának: ezeknek országos gyűlekezete új Rákos, melyet lebecsülnie nincsen joga, de hatalma sem a hitelesített kormánynak. Ily gyűlés az egész nemzet szíve dobbanása volna, melytől megerősödik az ingadozó, lelkesül a gyenge lelek, melyben jutalmukat láthatnák azok, kik nem önös érdekből, hanem tiszta és szent meggyőződésből minden erejükkel, legjobb tudásukkal küzdenek a koalíció céljaiért. Aki ily gyűlésen részt vesz, lehetetlen annak elzárkóznia ama mélyen a lélekbe szántó behatás elől, melyet egy ország hangulatának nyugodt méltósága megnyilatkozása természetesen kelt az érző kebelben.

Ezen szempontokhoz járul még azon hatás is, melyet az országos nagygyűlés a politikai ellenfél lelkében kelt. Hacsak strucc módjára nem temetkezik valaki a megcsontosodott előítéletek homokjába, lehetetlen tisztába nem jönnie azzal, hogy a nemzet leszámolt a közel négy évtizedes irányzattal, lehetetlen nem lát-

nia, hogy az illetéktelen befolyásoktól ment és sem meg nem félemlített, sem meg nem vásárolt polgárságnak mi az igazi hitvallása. És lesznek sokan, kiket a példa nagyszerűsége a holt rendszertől az élető eszme felé fog vonzani. S a nemzet szavát tán meghallják fent is, hol Ónódot ígérenek a magyarnak, ha nem akarja Majthényt választani

Tagadhatatlan tény tehát az országos nagygyűlésnek haszna és fontossága. De mi és mindazok, kik a vidéken élve, a vidék közéletének érverését közelebből érezzük, politikai életét behatóbban ismerjük, az országos függetlenségi nagygyűléstől egyedül nem várjuk politikai életünknek megújulását, hanem ezenfelül szükségesnek tartjuk a vidéki gyűléseket is. Megmondjuk, miért.

A nagygyűlésre elvégre nem mehet el mindenki. Vannak emberek, kiket hivatásuk egy helyhez köt. Akarva sem mehetnének, vagy a távolság, vagy az idővesztés és munkamulasztás — vagy a költség miatt. Meg aztán, ha egyszer másszor mehetnének is, kérdés, szabadulhatnának-e éppen akkor, mikorra tervezve van a nagygyűlés. Így aztán kénytelen-kelletlen otthon maradnak, noha a meggyőződés megszilárdítására, a lelkesedés ébrentartására jótékony befolyást gyakorolna saját politikai hitval-

TÁRCA.

† Kálmán Kolos.

»Meghalni az élet reggelén, delén vagy alkonyán közsorsa mindnyájunknak« — mondja a magyar próza mestere, Gyulai Pál. Kálmán Kolos férfikorának detén osztozott az emberség közsorsában. Megtért pihenni az örök pályába. Pályája derekán szakadt meg; örök nyugalom immár a férfinak része, aki míg élt, a munkát, a tevékenységet ismerte élető eleméül. Halálával vége szakadt egy tevékenységben lefolyt életnek. A szív, mely oly hön érzett az ifjúságért, megszűnt dobogni, a szemek, melyek mindig az ifjúság érdekében lövelték tüzüket, hunyvák; az ajkak, melyek az igazság és tudomány ígét hirdették, csukva.

Tanár volt. Munkaköre természeténél fogva olyan, mint a mely kizárta a piaci zajt és lármát. De a mű, az ifjúság nevelése és oktatása, melyet élete pályáján munkált, mutatja, hogy Kálmán Kolos nem volt hétköznapi tanár. Szerette a tanügyet; szíve az ifjúsághoz volt növe. Foglalkozását nem tartotta nyűgnek, kényszerítve vonzolt tehernek. Kedvvel élt hivatásának; lelket, érzést lehel s vitt bele előadásába. Szigorú, tréfát nem ismerő tanár volt. A fegyelem megsértését nem tűrte; tanítványaitól biztos, alapos tudást követelt — szinte könyörtelenül. De csak látószólag volt könyörtelen. Ebben a szuró tekin-

tetű, komoly nézésű tanárban lágy, érzékeny szív lakott. Humánusabb, emberszeretőbb lelket nem igen lehetett találni. A közönséges, szorgalmi időben kétségkívül gyakran ragadta heves temperamentuma szenvedélyes kifakadásokra, ideges természetét a hanyagság és a tapasztalt rendtelenségek módfelett izgatták. Aki Kálmánt ezek után akarná megítélni, aligha alkotna magának róla kedvező képet, de igaz, hogy egyéniségének megfelelőt sem. Az ő jó akarata, ifjúság iránt való szeretete a maga leplezetlen nagyságában, valódi mivoltában a gimnáziumi tanulmányok befejezésénél, az érettségi vizsgálatokon tünt ki. Akik itt tapasztalták személyesen, közvetlenül jóságát, beszélhetnek erről. Hogy itt mennyire lekötözte jóindulatával tanítványait, mi sem mutatja inkább, mint az a tény, hogy volt tanítványai mint felső iskolai hallgatók vagy már végzett emberek alkalomadtán sohasem mulasztották el, hogy nála a tisztelet adóját látogatásukkal le ne roják.

Egy másik tere az ő jó szíve megnyilvánulásának az ifjúsági segélyező egyesület volt. Éveken át állott ennek élén s ügyeit a legnagyobb odaadással vezette. Hány szegény tanuló látott el e minőségében könyvvel, ruhával s tette ezzel lehetővé tanulmányaiknak folytatását; hány szegény szülő homlokáról tüntette el jótékonyágával a gondok szántotta barázdákat! Minderről az egyesület annalesei, de legkésebben a jótétemény részei tanuskodhatnak. Meg az osztályfőnökök. A félévek végén sorban tudakozódott náluk,

kik az egyes osztályokban a segélyre szoruló ifjak, s ezeket az egyesület anyagi viszonyaihoz képest részesítette adományban.

A lelkes, buzgó tanár, a nemesszívű emberbarát Baja város társadalmi életében is szerepet játszott. Kedvelt volt egyénisége széles körben. Jó modora, műveltsége s ügyes társalgása módja képesítették erre. Több mint négy lustrumra terjedő, Baján kifejtett munkássága sokak becsülését, tiszteletét és szeretetét érdemelte ki számára. Hosszú ideig a Bajai kath. Nőegyesületnek volt titkára, s még egy évvel ezelőtt az Ipartestületben tartott érdekes felolvasást a felső magyarországi iparosok régi életviszonyairól. Ép e lap hasábjain az erről szóló csevegés alakjában megirt ismertetésben referensünk (a megboldogultnak hálás tanítványa) úgy emlékezik meg róla, mint aki napról-napra fiatalabb lesz. Ki hitte volna, hogy rózsás arca ily rövid idő alatt elhalványul, hogy a gyilkos kór ekkora gyorsasággal örölje meg életerejét? A Gondviselés utjai kifürkészhetetlenek, végzésében meg kell nyugodnunk. Kálmán Kolos holtteme immár megtért pihenőre az anyaföldbe; de emléke élni fog társai, jó barátai és volt tanítványai szívében.

Ny. R.

lásuknak százezerszeres visszhangja. Ha helyben vagy a közeli környéken volna gyűlés, melyen alkalmunk volna közéletünk jeleseit, pártjuknak vezéreit színről-szinre látni és szavukat hallani, mindenesetre módját ejtenék a részvételnek, és bizonyára sokat nyernének ők maguk, sokat nyerne az eszme is ezáltal.

De meg van ám az ilyen vidéki népgyűlésnek egy lélektani oldala, melyet a szervezést rendező politikusoknak lehetetlen észre nem venniök, nem is szabad elhanyagolniok.

A nép, a választóknak zöme szereti, ha azok, kiket bizalmával megajándékozott, foglalkoznak vele, ha azok, kikre az egész nemzet büszke, leszállnak hozzá és szemtől-szembe fejtegetik elveiket, hogy így magukhoz emeljék a népet. Gondoljunk csak vissza a tavalyi bajai negyvennyolcas népgyűlésre. Mily lelkesedés rajzolódott le annak az egyszerű, jó magyar érzésű választópolgárnak arcán, midőn maga előtt látta az országgyűlésnek néhány tagját. Mily jól esett pl. a sükösdieknek, hogy képviselőjük az egész város színe előtt külön is üdvözölte őket! Hátha még azon szerencsében részesülne városunk független érzelmű közönsége, hogy a koalíció vezéreit, egy Kossuthot, Apponyit, Andrássyt tisztelhetné körében! Lehet, a külső fény és pompa tán kisebb volna, mint másutt; a benső lelkesedés, a fogadtatás melege, szívesége azonban semmivel sem volna erőtlenebb, kevesebb, mint akárhol ez országban, ahol e nagy férfiak eddig megfordultak. A római cézároknak diadaliveit tán nem építenek fel újra — de hisz a cézároknak alacsony szolgálalkúságát sem ismerjük. Magyarok vagyunk, magyaros szíveséggel vinnék elejebők tisztá meggyőződésünk színarany tálcáján a lelkesedés kenyérét, mely lelkünket táplálja, a bölcs mérséklet savát, mely izt és tartalmat ad a kenyérnek.

S azok is, kiknek kezében más zászló lobog, kik az országos nagygyűlésre semmiesetre sem mentek volna el, itt helyben tán pusztán kíváncsiságból, tán azért, mert könnyű alkalmuk nyílik híres emberek meghallgatására, eljőnének nagy számmal, hallgatnának figyelemmel, hazatérnének megváltozott lelkülettel...

Egyéni vélemény ez, melyet itt hangoztatunk. Elméleti igazság, melyben az sem kételkedik, ki a gyakorlati kivített eszével és nem szívével itéli meg. Annyi azonban kétségtelen, hogy ha az illetékes köröknek sikerülne Baján a szabadkaihoz hasonló népgyűlést szervezni, ez méltó volna azok nevéhez, kik ide eljőnének, méltó az eszméhez, melyből fakad, méltó a küzdelemhez, melynek egyik leghathatósabb eszköze.

Adjá Isten, hogy az elmélet és gyakorlat ez egyszer ne legyen ellenséges viszonyban!

m.

Az iparostanoncok oktatása és nevelése.

Magyarország közoktatásügye az utóbbi években nagymérvű átalakuláson és fejlődésen ment keresztül. A fokozatos fejlődés folyamatban van és állandóan napirenden vannak a közoktatás minden ágát felölelő

fontos kérdések, melyek megvitatásában legnevesebb paedagogusaink vesznek részt.

A vidéki városok által is követésre méltó jó példával jár elől székesfővárosunk, mikor óriási anyagi áldozatok árán, — az állam részéről alig részesülve némi támogatásban — iskoláink oktatásügyét újjá szervezve, azokat rövid idő alatt magas színvonalra emelte.

Előtérbe tódult közoktatásunknak sokáig mostoha gyermeke, az iparostanoncok oktatás ügye is, melynek gyökeres reformálása és szervezése sokáig — az ügy kárára — halasztást nem szenvedhet.

Az iparostanonc iskolák, törvényadta hatáskörükben, s az adott körülmények között eddig is elkövettek minden lehető, hogy a tapasztalt hibákon és visszaéléseken segítsenek, de nemes törekvésük igen gyakran sikertelennek bizonyult a mesterek részéről tapasztalt rideg közönnyel és bántó nemtörődömséggel szemben.

A legégetőbb szükség itt mindenek előtt az ipartörvénynek haladéktalanul és oly irányban való módosítása, mely hivatva lenne a tanoncok hanyag iskolalátogatását a jövőben egyszer s mindenkorra megszüntetni. Ezen intézkedéssel elejét vennék az immár rendszerre vált nagymérvű óramulasztásnak, melynek tetemes része — sajnos — igazolatlan. Ennek indokolásul elég felemlítenem azt a szomorú valóságot, hogy pl. a fővárosban az 1900—901. tanévben az iparostanonc-iskolákba beiratkozott 8342 tanuló 78901 félnapot mulasztott s ebből 14238 félnap igazolatlan mulasztás. S mi oka a rendetlen iskola látogatásnak? Nézetem szerint első sorban maga a hatóság, mely ahelyett, hogy igyekeznék az iskola érdekeit szem előtt tartani, adott esetekben tulságos enyhén bírálja el a tanonca hanyag iskolázatásaért feljelentett mester vétességét. De — legyünk őszinték — az iskolakerülő tanoncon kívül igen gyakran hibás maga a mester is, a ki sokszor indokolatlanul tartja vissza tanoncát, s ami még elszomorítóbb jelenség, az ilyen mulasztást igazolja is, miáltal akaratlanul szabja meg tanonca erkölcsi érzületének rossz irányban való fejlődését.

Nem tudom, hogy a vidéken e tekintetben milyenek az állapotok, de alig hiszem, hogy jobbak legyenek a fővárosiaknál. E téren tehát okvetlenül tenni kell valamit, mert a hatóság keze is sok tekintetben kötve van még, de viszont a mesterekkel szemben hangoztatott humanizmussal sem szabad odáig menniök, hogy szemet hunyjanak az ijesztő mértékben szaporodó igazolatlan óramulasztásokat illetőleg, mi olyan gyakran kútforrása a serdületlen fiú hanyagságának és erkölcsi züllésének.

A mesterek és az iskola között állandó és szoros összeköttetést kellene létesíteni, mert az iskola csak így oldhatja meg eredményesen nemes hivatását, nehéz és felelősségteljes feladatát. Ismerjék meg a mesterek az iskola belső világát, az iskola pedig a tanonc lelkét, egyéniségét s karöltve támogassák egymást az oktatás és nevelés nehéz munkájában. Ne vessen gátat a mester tanonca iskolalátogatása elé, ellenkezőleg buzdítsa, serkentse őt, lássa el jó tanácsokkal s ha rossz magaviseletéről, avagy hanyagságáról értesül, vonja őt felelősségre s intse meg. Ne legyen a mester tanoncának csupán parancsoló ura s munkaerejének gyakran mérték nélkül való kihasználója, hanem jóakaró tanácsadója és atyja, kinek öröme telik a gondjaira bizott fiú testi és szellemi fejlődésében. Ne használja fel soha alantas munkák, házi dolgok végzésére, hanem csupán a szakmájába vágó

teendőkre, mert csak így lesz tanonca ügyes, képzett és szakavatott iparossá s a társadalomnak hasznos tagjává.

Ne dolgoztassa őt a megszakadásig, éjjeli munkára pedig a testileg még fejletlen tanulót soha se használja fel. Legyen a mesternek szíve, érző szíve és ne bántalmazza, ne ütlegetje tanoncát és ne tőrje, hogy a segédek is üssék, pofozzák. Aki bepillant a műhelyek világába, a ki meghallgatja a sápadt, kisírt szemű tanoncot, elszorul a szíve attól a kegyetlenségtől, a mivel, a sokszor apátlananyáttól, ágról szakadt kis tanoncot »nevelik«. Emeljék szeretettel magukhoz a minden támaszt nélkülöző tanoncot, a szeretet melege átalakítja egész lényüket, bizalommal lesznek hozzájuk s atyjukat látják bennük, nem pedig rettegett zsarnokukat. Hiszen az ő hibáik, amelyekből olyan könnyen kigyógyíthatók, többnyire tapasztalatlanságból, hiányos képzettségéből, avagy az elhibázott családi nevelésből erednek s ezekért ők nem bűnhődhetnek.

Gondoskodjék a mester a néhány fillérbe kerülő tankönyvről és tanszerekről, mert ez által is az iskola nehéz munkáját könnyíti meg. Szolgáljon neki lelki megnyugvásul és kárpótlásul az a boldogító tudat, hogy ez a csekély anyagi áldozat kamatostul megtérül, mert tanonca áldva és hálától eltelve fogja emlegetni az ő jóakaró és gondos mesterét. S van-e ennél szebb jutalom a világon?!

Ha majdan az előítéleteket leküzdve a jobb és tehetősebb családok jó gyermekei is az iparos pályára lépnek, lényegesen javulni fog a ma még vigasztalhatatlanul szomorú helyzet; mert — sajnos — napjainkban a földhöz ragadt szegény napszámos szülők hiányos nevelésű gyermekein kívül csak az iskola és az élet hajótöröttjei mennek az iparos pályára. Könnyebb dolga lesz akkor a mesternek is, de az iskolának nemkülönben, mert az anyag megváltozván, ügyes és képzett iparosokat nevelhetnek.

Társadalmi téren azonban nagyot kell még haladnunk, míg eljutunk odáig, hogy a szülők — minden elfogultságot és előítéleteket félretéve — ha gyermekükben felfedezik valamely ipari pályára való hajlandóságot, tehetséget és készséget, még esetleges rábeszéléssel is az ipari pályára adják.

Lissák Kálmán.

S Z I N H Á Z.

Delila.

— Okt. 18. —

Ha bucsuztatót kellene írnom egy jeles ember haláláról, nem érezhetném magamat másképp, mint most, midőn Feuillet Delilájáról s annak bajai színrehozataláról kell kritikát írnom. Végtelenül rosszul esik konstatálnom, hogy e jeles darabnak jeles előadását botrányosan csekély közönség nézte végig, mint azt már mult számunkban jeleztük. E jelenség finánciális oldalának elbírálása nem tartozik rám; ama magasabb szempontok azonban, melyekből az okt. 18-iki estét megítélem, a közönség részvétlenségét még kedvezőtlenebb világításba helyezik. E magasabb szempontok pedig a következők: A nevezett estének üres háza szomorú tanubizonysága annak, hogy a távolmaradottaknak milyen az izlésük. A Kukorica Jónás meg e városligeti bretilik egyéb »művészete« bő pártolásra talál, a személyes tekintetek miatt háttérbe szorul a művészi érték s nem a szerepnek esztetikai felfogása és kidomborítása, hanem egyéb »fel-

fogás» és »kidomborítás« felel meg — úgy látszik — a publikum jó része izlésének. Ez pedig annal szomorúbb jelenség, mert a kritika eddig hajlandóbb volt a műsort s nem a közönséget hibáztatni. A Delila bemutatója a közönség rovására billentette a mérleget.

A másik szempont, mely miatt érdemes részletesebben foglalkozni e darabbal, a színész szempontja. Üres ház nemcsak a kasszának, de a színészi ambiciónak is fáj. Hasztalan az egyéni törekvés, meddő az összejáték, letörik szárnya az ambiciónak, ha nincs, ki mindezt méltányolja. És kettős az érdeme a színésznek, ha ily mostoha viszonyok között is megtesz minden tőle telhetőt művészetének szolgálatában. Az elfogulatlan kritikának őszinte elismerése szolgáljon némi kárpótlásul a társulat drámai személyzetének azért a csalódásért, melyet nemes igyekezetük fejében el kellett szenvedniök.

A darabnak ótestamentumi címében benne van az alapeszméje is. Delila tudvalevőleg az a filiszteus asszony volt, aki a szerelmes Sámsonból kicsalta nagy erejének titkát s ezzel lenyűgözte, tönkretette. Feuillet Delilája egy szép asszony, ki hamis szerelmével egy művésznak pályafutását akasztja meg. Roszvein André zeneszerzőt Carnioli lovag fedezi fel Dalmácia hegyei között, az ő költségén nevel belőle művészt az öreg Sertorius mester. Ma este lép fel először nyilvánosan, ma adják »Granada bevétele« c. operáját a Károly-színházban. Jelen lesz az udvar is... És a hálás tanítvány elhívja mesterét Sertoriust is — és megkéri kezét leányának, Mártának. E hirre megijed pártfogója, Carnioli herceg, akinek sajtóságos nézetei vannak a művészek boldogságáról. »Szenvedély és kétségbeesés, minőt nem ismer a közönséges tömeg, ez a te tehetséged, ez mindennapi kenyered. *Ha szenvedsz, tapsolj magadnak, mert ez vezet hírnévre.* Ha a művészet manapság hanyatlásnak indult, annak oka, hogy ti művészek nem vagytok elég szerencsétlenek, hogy nem kell már éheznetek, mint a művészeteknek elmúlt szép virágkorában...» (I. felv. 8. jelenet.) A művész maga azonban nem hajlandó feláldozni boldogságát hírnevének, meg nem is tartja összeférhetetlennek a művészetét a családi étellel. »Ha szeret engem, lovag, az ég szerelmére kérem Önt, hagyjon engem boldognak lennem a *magam módja szerint.*« De Carnioli nem hajlik az ő kérére, mert szerinte a családi élet megölője a művészi szárnyalásnak. Nyárspolgárrá lesz a művész, ha családot alapít. Hanem hogy kigyógyítsa pártfogoltját bajából, homeopaticce akar eljárni: beledobja Roszveint a szenvedély örvényébe, hogy fedtesse vele a családnak művésziétlen eszméjét. A hálót egy modern Delila, Falconieri Leonora hercegnő veti ki — a terv egy része sikerül: Roszvein még az első siker mámorától ittasan a hercegnőhöz siet, hogy visszavigye kendőjét, melyet az — szándékos véletlenségből — a kezében tartott csokorral együtt a szinpadra dobott. Gyönyörű jelenet fejlődik ki a művész és a szépséges Delila közt. A vége, hogy André rabja lesz Leonorának, fedli tehetségét, hivatását, Mártát, nem dolgozik, elmerül az örvényben, anélkül, hogy szabadulni tudna belőle. Az ő pártfogója hónapok mulva ijedten veszi észre, hogy ép az ellenkezője történik annak, amint ő remélt, hogy nem a rendes családi élet, hanem a bűnös, szenvedélyes szerelem nyűgözi le a művész talentumát. S ekkor egy minden ízében lélektani, minden szavában gyönyörű háré indul meg Roszvein és Carnioli, Carnioli és a szép Delila között. A lovag végre szemébe vágja Roszveinnak, hogy akit ő a nőies-

ségnek és tiszta szerelemnek eszménye gyanánt tisztelt, már a hatodik férfinak kedvese. Az ötödik Roszvein, a negyedik — maga Carnioli. Delila nem tagad, vallomása, önvádja, tettetett rajongása újra megejtí Roszveint. Ekkor a lovag a végső eszközhöz nyúl: orvos-ságért fordul oda, ahol betegséget vélt látni és Leonóra szerelme ellen Márta szerelmére hivatkozik, melyet nagy lelki tévedésében éppen Leonorával akart kigyógyítani. Végtelenül hatásos e jelenet. Roszvein végre elsiet, hogy megmentse a sorvadó Mártát, ha még lehet. De már késő. Sertorius éppen indul Németországba, hogy korán elhervadt virág-szálat anyja mellé temesse. Andrét a csapás lesujtja. S midőn holtan terül el az útfélen, az arra haladó Delila új kedvesével, Mario tenoristával éppen Boabdil dalát éneklí a »Granada bevétele«-ből...

Bővebben szoltam a darabról, mert megérdemelte. Az előadás méltó volt a darabhoz. A művészt *Tompa* játszotta. Alakítása hasonlíthatatlanul jobb volt Romeójánál. Nem sietett és nem volt érzélgős. Beszéde, hanghordozása, arcjátéka tulzások nélkül juttatta kifejezésre azt a lelki harcot, melynek első fázisa a vágy, hogy a hitvesi szeretetben megtisztítsa lelkét attól a sok salaktól, melyet Sertorius szavára talál benne, utolsó fázisa a késői visszatérés az első, az igazi szerelemhez. Méltó partnere volt Delila, Leonóra hercegnő, *Pataki* Riza. A harmadik felvonás hatodik jelenete s a negyedik felvonás második és ötödik jelenete oly művészi alakítás volt, melyhez foghatót ritka vidéki színháznak közönsége élvezhet. Az egyikben a néző látja azt a félelmetes biztosságot, mellyel a Roszvein ellen kivetett hálót kezeli; a másikban érezteti kedvesével, hogy ráunt, a harmadikban remekül adja a színlelt bánatot, hogy újra rabjává tegye Roszveint. Ezt a tehetséges drámai művésznőt sajna nem engedte kellőképpen érvényesülni a sok operett. *Szamosi* mint Sertorius, *Fáy* mint Carnioli, *Szabados* mint Márta egyaránt szépen illeszkedtek bele a jól sikerült előadásnak keretébe. Szamosinak kiváló dikcióját külön is kiemeljük.

m.

Kornevillei harangok.

Október 19.

Nem valami izléses dolog ugyan, hogy az igazgatóság a szinlapokon a dicséretnek superlativusával árasztja el a hirdetett darabokat, mert e cirkuszi tempón a legjobb esetben mosolyogni tud az a közönség, mely a darab értékét nagydob nélkül is meg tudja bírálni; de ez esetben legalább igazat mondott a szinlap, midőn örökszépnek nevezte a Planquette operettjének zenéjét. Ez az este igazi, hamisítatlan műélvezetet szerzett a közönségnek, mert a szerzők, szereplők s a zenekar együttesen közreműködtek a sikerben. Az első tényezőről, az operett librettójáról és zenéjéről nem mondunk bírálatot, hisz a »Kornevillei harangok« 1877. óta hangzó hívogató szavára az egész világ művelt népe seregestül tódul a muzsák templomába. Most csak a másik két tényezővel a szereplőkkel s a karal fogunk foglalkozni.

A darabnak egyetlen komoly drámai szerepét, Gáspár apóét *Rátkai* Sándor kreálta. Rátkai az ő erős tehetségének egészen új s meglepő oldalát mutatta be, s elmondhatjuk, hogy előnyösen. Az ő Gáspár apója lélektani tanulmányra, művészi izlésre, a legapróbb részletekre kiterjedő gondra vall. Az a jelenet, midőn az elhagyatott kastély ura a tenger kincs számlálásán éri, majd midőn eszeháborodottan dalolgtatja szomorú nótáját, valóban

remekbe ment. S ez kettős érdem egy különben komikus színésznél, kitől a közönség mókákat vár. *Király* Ernő Henri de Corneville márkit adta. Érzéssel teli ének, biztos fellépés, fesztelen modor, no meg a kellemes megjelenés közismert kiválóságai Királynak. A bírót *Szalóki* adta. Sajnos, a Királyfogásban való bajai debutje után balul itéltük meg Szalókit. Szalonkomikusnak gondoltuk, bohócot kaptunk helyébe. Maszkjában, mozdulataiban, beszédében, öltözetében, egyszerűval mindenben a túlságot keresi, s nem egyszer követ el határsértést ama korlátnál, mely a drámai komikumot a cirkuszi clownok és és Augusztok esetlenségeitől elválasztja. — *Szalay* Gyula Gremisőt adta. Játékának fagyos merevsége valahára kezd fölengedni a művészi ambició verőfényében. Több élet, több mozgás, *élénkebb arcjáték*: sic itur ad astra!

Szerpolettet *Lónyai* Piroska játszotta. Ellen-tétje Szalainak: csupa élet, csupa mozgás, színészvér a javából. »Tekints ide, tekints oda« — dala nagyon kedves volt, meg is kellett ismételnie. Zsermént *Solti* Vilma játszotta. Solti fokról-fokra bizonyította, hogy ez idő szerint ő a társulat legjobb énekesnője. Hangja terjedelmes, éneke meleg, játéka diszkrét, izlése nem téved a kétes értékű hatások utvesztőjébe, dikciójának érthetőségében pedig fölötte áll Lónyainak.

Teljes dicséretet érdemel a siker harmadik tényezője, a zenekar s annak lelkiismeretes vezetője, *Németh* Ignác is.

Fokról-fokra.

Okt. 23.

Mielőtt végkép búcsút vett volna a társulat Bajától, még ezt is be kellett venni a bajai színházlátogató közönségnek. Hiszen, szó sincs róla, nem olyan rossz ez a darab, hogy ne lett volna érdemes megnézni, de efajta sütetből volt már elég. Varietas delectat; ez arany igazság marad örökké.

Az előadás igen jó volt. *Somlyó* Margit, *Tompa* Kálmán, *Lónyai* Piroska, úgyszintén *Rátkai* tökéletes alakítást nyújtottak. Minthogy azonban nem lehetett mind a négy művész játéka egyformán tökéletes, konstatáljuk, hogy négyőjük között volt olyan is aki a *legtökéletesebbet* nyújtotta. *Somlyó* kisasszonyt illeti ez esetben a babér, a ki péld. a vetkőzési jelenetet olyan pompásan csinálta, hogy csak még egy kézmozdulat hiányzott hozzá, hogy — valamennyi leány és asszony kiszaladjon a teremből. No de azt is tekintetbe kell venni, hogy nemcsak hölgyek járnak a színházba. Vagy nem?

A bajai m. kir. áll. Tanítóképző intézet Értesítője.

A napokban kaptuk kézhez a tanítóképző intézet értesítőjét. Nem tudjuk okát, miért nem jelenik meg a tanítóképző intézet értesítője is a tanév bezárásakor, mint a többi iskolaké; nem vagyunk tisztában avval, mily paedagogiai indítékai vagy technikai akadályai vannak a rendestől való emez eltérésnek. Mert az bizonyos, hogy így azt az érdeklődést, melyet fölkelteni hivatva volna, egyáltalán nem ébreszti, hiszen már megkezdődött az új tanév, a múlt sikerei, illetve eredménytelenségei sem az ifjúságot, sem a közönséget kíváncsivá nem teszik, amennyiben jórészt ismert tényekről számol be. Már pedig úgy gondoljuk, hogy az iskolai értesítők nem tisztán a miniszteri irodák kíváncsiságát vannak hivatva kielégíteni, hanem az ifjúság-

nak és a közönségnek is beszámolni egy fáradságos év mozzanatairól.

Ezt teszi idejét mulva, megkésve a szóban levő értesítő. Az elején Éber Sándor rajztanár értekezik a rajzoktatás fontosságáról a tanítóképzés szempontjából. Szól a korábbi rajztanítás hibás irányáról, kifejti a rajzolás nagy jelentőségét, s rámutat elsajátításának mikéntjeire főfigyelmet a természet éles megfigyelésére fordítva.

A következő szakaszok az intézet életének feltárását tartalmazzák. Értesítenek a rendezett ünnepegekről, a tanári karban beállott személyi változásokról, a tanulók életviszonyairól, tanulmányi haladásáról, fegyelmezéséről, önképzéséről. Mindezek kedvező képet nyújtanak az intézet működéséről; de nagyon érezhető hiánya az értesítőnek, hogy nem ad tájékozást arra nézve, minő tankönyveket használnak az intézetben, s az egyes osztályokban mily terjedelmű a végzett tananyag, amint pl. a gyakorló iskolának állandó tanmenete részletesen közölve van.

Nagy vonásokban a mondottak adnak felvilágosítást e fontos nemzeti küldetést teljesítő intézet működését ismertető értesítőről; amikhez még azt az óhajtást fűzzük, hogy a jövőben még nagyobb eredmények kísérjék mint eddig munkásságát.

n. m.

HIREK.

Kálmán Kolos †.

A korán elhunyt ciszterci tanárnak érdemeit lapunk más helyén méltattuk. Az iránta érzett tisztelet még azt a szomorú kötelességet rója ránk, hogy röviden megemlékezzünk pályafutásáról, utolsó betegségéről és haláláról.

Kálmán Kolos Károly Szepesváralján, a Szepességnek e régi és virágzó városcájában született 1862. nov. 2-án. Atyja e nemzetiségi vidéken is megőrizte magyaros érzését és szóval és példájával fejlesztgette azt gyermekei lelkében is. A boldogult tanár volt legidősebb gyermeke, ki a három első gimn. osztályt Lőcsén, a három következőt Egerben végezte. Pályaválasztására bizonyára befolyt az a körülmény, hogy az egri ciszterciák tanítványa volt. A jó tehetségű ifju a hatodik osztály elvégzése után 1879. aug. 27-én maga is e rend tagjainak sorába lépett. Még a próbaév alatt elvégezte a hetedik osztályt, 1882-ben letette az egyszerű szerzetesi fogadalmakat, s még mint végzett harmadéves tanárjelölt és hittanhallgató került a bajai gimnáziumhoz, melynek 22 éven át tanára volt. Első tanári éve után letette az ünnepélyes fogadalmakat s 1885. aug. 9-én pappá szenteltetett Zircen, hol ujmiséjét is mondta.

A 22 esztendőnek testetörő, lelket őrő munkája tulajdonképen nem igen látszott meg rajta. Bár az iskolai teendőket mindig példás lelkiismeretességgel végezte s maga iránt e tekintetben még szigorubb volt, mint tanítványai iránt, bár ezenfelül a város társadalmi és közéletében is élénk szerepet játszott, arcának kifejezése mindvégig üde és fiatalos volt. Ezelőtt négy évvel azonban a vesebaj tünetei jelentkeztek nála, ez a betegség végtelen kinok után életét is kioltotta 1905. okt. 23-án d. e. 10 óra tájban. Kibékülve Istennel

és az emberekkel, édesanyjának és rendtársainak szerető körében csendesen szenderült jobblétre. S hogy e másik lét valóban jobb legyen s boldogabb, velünk együtt mindazok kívánják, kiket akár a tanítványi hála, akár a személyes tisztelet szála fűztek hozzá.

A temetés napján, okt. 25. délelőtt 9 órakor dr. Szentés Anzelm rendi perjel papi segédlettel ünnepélyes gyászmisét mondott az elhunytért.

A temetési szertartásra, melyet papi segédlettel Vojnits Dániel apátplébános végzett, anyján és testvérein kívül megjelentek: Szentés Anzelm dr. rendi perjel és Horváth Jeromos dr. segédkormányzó a zirci rendház részéről, Szenczy Győző szentgotthárdi perjel, az elhunytnak egykori igazgatója, a szentgotthárdi konvent képviselőjében, Platz Bonifác dr. tanker. kir. főigazgató Szegedről, Szántó Kamill Pécsről, Richter Mátyás Székesfejervárról, Perényi Kandid Egerből, Keserics Ferenc prépost és Fölker József főjegyző Mohácsról, Kuts János esperes Bácsbokodról stb. Ott láttuk továbbá a városi hatóságot élén Hegedűs dr. polgármesterrel, a többi tanintézeteknek tanári karát s növendékeit, a katonaság képviselőit s a megboldogultnak számos tisztelőjét, kit a kimondhatatlanul rossz idő sem tudott visszatartani attól, hogy megadja a végső tisztességet az élete delén meghalt tanárnak. Koporsóját kevés koszorú fedte, mert magának a halottnak határozott kívánsága volt, hogy az erre szánt összeget tisztelői inkább valami jótékony célra, szegény ifjaknak segélyezésére fordítsák. Holtuk után is jótévőjük akart lenni azoknak, kiknek életét szentelte. Azon számos részvétírat közül, mely a gyászoló családhoz és rendházhoz érkezett, megemlítjük Bezerédy főispánét, Schmausz volt főispánét, Baja város tvhatóságát, a m. kir. állami tanítóképző-intézetét, az izr. polgári iskoláét, a Szegedi Ker. és Iparbank bajai fiókjáét stb. stb. Mindezekért addig is, míg másképp fogja módját ejthetni, ez uton mond őszinte köszönetet a főgimnázium igazgatóságá.

Uj jogtudor. Bruck Aurél helybeli ügyvédjelöltet f. hó 21-én avatták jogi doktorrá a kolozsvári tudományegyetemen.

Esküvő. Fuchs Kálmán drahóci földbirtokos e hó 31-én tartja esküvőjét Baján Rosenberg Leonka úrhölgygel Rosenberg Jakab földbirtokos leányával.

A bajai tanítóképző köréből. A vallás-és közoktatásügyi miniszter Kovács Dezső bajai áll. tanítóképzőintézeti zenetanárt saját kérelmére a sárospataki áll. tanítóképzőintézet-hez helyezte át.

Halálozás. Őszinte részvételt vettük azt a hirt, hogy Bittermann Károly, Bajaszentistván község érdemes jegyzője e hó 22-én Budapesten váratlanul elhunyt. A megboldogult egy régi, súlyos bajától óhajtott operáció útján megszabadulni, az operáció azonban balul ütött ki, úgy hogy a szerencsétlen, javakorbelt férfi rövid szenvedés után kiszenvedett. Kedden szállították a holttestet Dorozsmára, s ott tették a család sírboltjába örök nyugalomra. Bittermann halálának híre városszerte nagy részvétet keltett. A megboldogult temetésén résztvett városunk polgármestere dr. Hegedűs Aladár s vele még számosan az elhunyt barátai közül. Az elhunyt özvegye és leánykája iránt osztatlan részvét nyilvánult meg.

Zsvány-becsület. Az egyik helybeli elemi fiúosztályban történt a minap, hogy a délután 3 órai öt perc szünet után ijedten ro-

han a tanító az osztályába, mert a gyerekek oly rettenetes zsvajt csaptak, mintha csak anarchisták tartottak volna közgyűlést — rendőri beavatkozással. Amint a tanító a terembe lépett, olyan csönd támadt, hogy a szunyog szive dobogását megiehetett olvasni.

— Ki lármázott közületek? — kérdi vésztló tekintettel a tanító.

Néma csönd volt a válasz.

— Mégegyszer felszólítalak beneteket, mondjátok meg, kik lármáztak, mert ha nem, végig verem az egész osztályt.

A gyerekek elszántan tekintettek egymásra, a mi zsvány-nyelven azt jelenti: Soha! Nem is árulták el egymást. Mint egy-egy Rinaldó állott ki mindegyik, hogy az elnadragoltatási művelet passziv szereplője legyen, de egy »jaj« szó nem volt hallható. A tanítónak tehát nem sikerült megtudni, hogy kik csinálták a zsvajt s hogy mi volt a zaj oka. Tudósítónknak azonban sikerült kipuhatolnia. »Általános titkos választói jog«-ot játszottak olyformán, hogy megszavaztatták az osztályt, hogy kell-e az általános titkos választás, vagy se. Mikor aztán kisült, hogy a »szociál-demokraták« nagy kisebbségben maradtak, kitört belőlük az elkeseredés:

— Le a burzsoával! Le az önkényuralommal! Éljen az általános titkos választói jog! — ordították. A tanító megjelenése után azonban rögtön »napirendre« tértek a dolog fölé.

Halálozás. Megrendítő gyászeset hire futotta be csütörtökön a déli órákban a várost. Özv. Bernhart Istvánnét ragadta el váratlanul a halál, ki még két nappal előbb is viruló egészségnek örvendett. A megboldogultat tegnap délután 4 órakor helyezték örök nyugalomra, nagyszámú gyászoló közönség részvétele mellett.

Agyonvert képviselő. Szabadkán megdöbentő gyilkosság történt szombaton délelben. Miloszavljevics Milán duggazdag szabadkai ügyvédet és a titeli kerület országgyűlési képviselőjét, Ulrich János bácsalmási lakos az utcán megtámadta és vassbottal agyonverte. A megtámadott képviselőnek Braun Henrik, a Bácskai Hirlap szerkesztője, sietett segítségére, kit a merénylő dulakodás közben szintén megsebesített. A merénylő a gyilkosság elkövetése után elfutott és az ügyészségre ment, ahol önként jelentkezett és az ügyészség rendeletére azonnal letartóztatták.

A gyilkosságról Szabadkáról a következő részleteket jelentik: A képviselő Braun Henrikkel, a Bácskai Hirlap szerkesztőjével sétálgatott, amikor egyszerre Ulrich János bácsalmási svábgazda hátulról megtámadta s egy súlyos vassbottal olyan irtózatossá csapást mért a fejére, hogy szétzúzta koponyáját. Braun szerkesztő a képviselőt összerogyni látván, segélyére akart sietni, a gyilkos azonban, fölémelve vassbottját, feléje sujtott. Az ütés Braun szerkesztő kezecuklóját érte, de szerencsére csak könnyű sérülést okozott.

A véres tett színhelyén óriási tömeg verődött össze s Révffy orvos nyújtotta a szerencsétlennek az első segélyt, de megmenteni már nem tudta. Miloszavljevics Milán még egy óra hosszáig élt; megoperálták, de nem segíthettek rajta, mert a gyilkos a homlok baloldalát és a nyakszirtcsontot darabokra törte. Esméletét egy pillanatra sem nyerte vissza. Gyilkosa látva, hogy az utcai járó-

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

kelők tömegbe verődnek, futva menekült, de nem igyekezett bujdokolni, hanem egyenesen az ügyészségre ment, ahol önként jelentkezett.

A gyilkosság motivuma valószínűleg személyes boszu. Miloszavljevics képviselő, aki ügyvéd is volt, Ulrich Jánosnak valami perét is vitte, amelyet a bíróság elutasított. Ulrich azóta folyton nyakára járt a képviselőnek s legutóbb ajánlatot tett neki, hogy vegyen részére egy malmot. Miloszavljevics ezt a kérelmet elutasította s ez érlelte meg a gyilkosságot elméjében. Ulrich már évekkel ezelőtt Král bácsalmási nagybirtokos meggyilkoltatásával volt vádolva, de bizonyíték híján fölmentették. Miloszavljevics a hazafias szerbek vezér embere volt, ő vitte a csajkás községek 40.000 láncot visszakövetelő perét, mely legközelebb eldőlt. Miloszavljevics Milán képviselő Szabadkán igen népszerű ember volt, sok lekötelezettje van a vármegyében is. Mint képviselő, a régi szabadelvű pártnak volt tagja s Bács-Bodrog vármegye titeli kerületét képviselte. A gyilkosság vármegyeszerte nagy szenzációt keltett s a szerencsétlen sorsú képviselő iránt általános részvét nyilvánult.

Miloszavljevics Milán 1845-ben született, Ügyvédi oklevelet szereztén, ügyvédi gyakorlatot folytatott Szabadkán s amellet birtokán gazdálkodással foglalkozott. Mint szerb nemzetiségű ember, egyháza ügyei körül is buzgólkodott és a szerb nemzeti egyház kongresszusa tagjává választotta. Képviselő az 1905. évi általános választások alkalmával lett, szemben a szerb nemzetiségi jelölttel.

Könyvek havi részletfizetésre!

Tisztelettel jelentem, hogy a Révai Testvérek irod. intézet részvénytársasággal kötött egyezségem alapján módomban van minden néven nevezendő irodalmi művet, legyen az nagy, vagy kicsiny, régi, vagy új, ugyanolyan részletfizetési feltételek mellett számítani, mint bármely más részletfizetési vállalat. Teljesen szükségtelen tehát a t. közönségnek könyvei beszerzése végett könyvügynököket venni igénybe, annál kevésbé sem, mert nem egyszer volt módjában tapasztalni, hogy az ügynökök rútol visszaéltek a beléjük helyezett bizalommal.

Terjedelmes árjegyzékkel díjtalanul szolgálók.

Szíves támogatást kérve, vagyok

tisztelettel

IFJ. WAGNER ANTAL

könyvkereskedő.

Egy használt

PÉNZSZEKRENY
megvételre kerestetik.

Cim a kiadóhivatalban.

Megbízható és szorgalmas

ügynökök

olyan vidékről, a hol a szőlő megterem és szőlőmiveléssel foglalkoznak és a hol a filoxera pusztításait már megkezdte vagy pedig a hol szőlőültetéssel foglalkoznak: szép, állandó és biztos melékkeresetre tehetnek szert, ha címüket közlik Hegyi Lajossal Budapest, Király-utca 13. I.

Óriási szerencse Török-nél!!!

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt 21 millió koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a két legnagyobb nyereményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600.000** koronás főnyereményt,
a legnagyobb **400.000** koronás főnyereményt,

továbbá 4 à 100 000, 3 à 90 000, 2 à 80.000, 3 à 70 000, 3 à 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 2.000, 1.000, 500 koronás és egyéb nagy nyereményt

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 17-ik magyar osztálysorsjátékban

110.000 sorsjegyre ismét **55.000** pénznyeremény jut és összesen **14 millió 459.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki

Rendelje meg a neve mellett

álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a férj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvétele által egy főnyereménnyel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsés véletlen folytán a neve melletti számot eltalálta, melyre egy nagy nyeremény jut.

Adám, Adél	12139	Dezső, Erzsébet	65873	Iván, Jolán	2393	Ottó, Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Esz er	4043	Jakab, Józsa	93322	Ödön, Narcisz	55177
Adolf, Agota	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	35597	Pál, Neszti	2737
Agoston, Amália	69017	Elemer, Flóra	197273	Jenő, Juliska	54895	Péter, Olga	51515
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatolia	74366	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katinka	63775	Richard, Pelagie	34-55
Alfréd, Apollonia	20292	Ernő, Genovéva	52551	Károly, Katalin	48741	Robert, Petrona la	75787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12111	Kornél, Klára	66341	Rudolf, Piroska	12533
Ambrus, Berta	50901	Frizyes, Gabr ella	93989	Krisztof, Klotild	7279	Salamon, Regina	65827
András, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornelia	109707	Samu, Rózsika	17718
Antal, Borzala	2392	Gábor, Hedvig	20999	László, Krisztina	50919	Sándor, Rozalia	38107
Arnold, Boriska	90372	Gáspár, Heléna	79747	Leo, Kunigunda	96622	Simon, Sári	107497
Arpád, Betti	32417	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bela	105317	Geza, Hermina	38997	Lőrinc, Lenke	66022	Tibor, Szereni	74377
Aurél, Brigitta	13223	Gusztáv, Hilda	2736	Manó, Leónia	6270	Thamér, Theodoria	2727
Attila, Cecília	52333	György, Ibolyka	55487	Márkus, Lidia	31484	Tivadar, Teréz	34950
Balázs, Cornelia	74397	Gyula, Iduska	35375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Bálint, Dóra	24034	Henrik, Hona	31477	Mátyás, Ludmilla	52977	Vendel, Valeria	20005
Barnabás, Dorottya	9001	Hermann, Ilma	92792	Mihály, Lujza	24292	Viktor, Veronika	101011
Bela, Cecília	38277	Hugó, Ilka	46495	Miklós, Magdolna	65146	Vimos, Viktória	50908
Benedek Eufemia	108855	Ignác, Irén	12115	Miksa, Malvin	48562	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illés, Irma	45273	Mór, Margit	12306	Zoltán, Zsófia	65365
Dániel, Ernészti	101911	Imre, Izabella	19333	Nándor, Mária	109689	Zsigmond, Zsuzsanna	5463
Dávid, Eva	16864	István, Janka	27174	Orbán, Mártha	36784		
Dénes, Evely	2157	Izidor, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Legnagyobb nyeremény esetleg **1.000.000 korona;**

továbbá 1 jutalom 600 000, 1 nyeremény 400.000, 1 à 200 000, 2 à 100 000, 1 à 90 000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15 000, 36 à 10 000 korona és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75. vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3. —
 $\frac{1}{2}$ " " " 3. — " " 6. — ; $\frac{1}{1}$ " " " 6. — " " 12. —

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

folyó évi november hó 6-ig

hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfogynak.

TÖRÖK A. ÉS TSA

Sürgőnycim :
Törökék, Budapest.

bankáza, BUDAPESTEN.

Sürgőnycim :
Törökék, Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Verseny tárgyalási hirdetemény.

Alulírott esődtömeggondnok ezennel köz-
hírré teszi, hogy vagyombukott **Schvarcz**
Mór esődtömegéhez tartozó s a csődletár
1—477., 479—480. és 493—494. tételei
alatt felvett bőr és egyéb a bőrkereske-
dés keretébe tartozó áruk 20831 korona
70 fill. szóval Huszezerneveszázharminc-
egy korona 70 fillér becsértékben egész-
ben, ajánlati verseny útján eladatnak.

Az írásbeli ajánlatok **legkésőbb 1905.**
évi október hó 31. napjának d. e. 9 órájáig,
alulírott esődtömeggondnoknál (Bende
Imre-utca 3. sz. alatt) nyújtandók be.

Versenyzők tartoznak a becsár 10%-át
— bánatpénz fejében — alulírott esődtö-
meggondnok kezeihez készpénzben át-
adni és a vevő ezt nyomban, amint a
vétel jóváhagyatik a teljes vételárra kész-
pénzben kiegészíteni.

Vevő köteles a megvett ingóságokat
legkésőbb **1905. évi november hó 2-áig**
a helyszínéről elszállítani.

Vevőnek a legmagasabb ajánlattevő fog
tekintetni.

A választmány fenntartja magának azt
a jogot, hogy amennyiben az ajánlatok
túl alacsonyok lennének, ez esetben egyik
ajánlatot sem veszik figyelembe.

A versenyre bocsátott áruk alulírott
esődtömeggondnok közbenjöttével a tár-
gyalást megelőzőleg, mindennap délután
2—5 óráig megtekinthetők. A jóváhagyás
tekintetében a választmány f. évi novem-
ber hó 1-én határoz.

Kelt Baján, 1905. évi október hó 12.

Dr. Valentin Emil,
csődtömeggondnok.

Szőlővessző!

A világhírű

Delawáre

adja a legjobb bort!

Öltani és permetezni nem kell!

A szőlészet kincse.

A philoxerának ellen áll!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk
bármiknek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delawáre
vessző eladás.

Cím: Szigyártó és Takáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: **A l s ó - S e g e s d.**

Központi iroda: **Felső-Segesd.** Somogy m.

Gazdák figyelmébe!

A „MEZŐGAZDASÁGI HITELBANK“ rt. áruosztály képviselőjét
Baja város és vidékére átvettem. o o o o o o Kaphatók nálam:

Takarmány cikkek.

Mútrágya félek.

Olajok és magvak.

Zsákok és ponyvák.

Magvak.

Technikai cikkek.

Gazdasági gépek.

Wiesel Illés, Kölcsey Ferenc u. 22.

Árverési hirdetemény.

Alulírott esődtömeggondnok ezennel köz-
hírré teszi, hogy vagyombukott
Schvarcz Mór esődtömegéhez tartozó s a csődletár 481. tétele alatt felvett 1 drb.
öntött vaskályha 20 korona becsértékben

a	tétel	alatt felvett	1 drb.	Meidinger-féle vaskályha	30 kor.	becsértékben
a 482.	"	"	1	"	8	"
a 483.	"	"	2	"	4	"
a 484.	"	"	1	"	18	"
a 485.	"	"	1	"	6	"
a 486.	"	"	1	"	17	"
a 487.	"	"	1	"	6	"
a 488.	"	"	1	"	400	"
a 489.	"	"	2	"	40	"
a 490.	"	"	2	"	4	"
a 491.	"	"	2	"	8	"
a 492.	"	"	1	"	80	"
a 496.	"	"	1	"	71 k.	32 f.
a 497.	"	"	1	"	40	kor.
a 498.	"	"	1	"	6	"
a 499.	"	"	1	"	4	"
az 500.	tét.	alatt felvett	4	"	8	"
az 501.	"	"	1	"	100	"
az 502.	"	"	2	"	10	"
az 503.	"	"	1	"	460	"
az 504.	"	"	112	"	30	"
az 505.	"	"	11	"	240	"
az 506.	"	"		"		"

továbbá 40 darab zsák és 4 darab hordó **1905. évi október hó 31-én délelőtt 9**
órákor Baján a helyszínén és pedig a csődletár 496—498. tétel alattiak vagyombu-
bukott lakásán, más dszor pedig a 499—506. tétel alattiak vagyombukott szőlőjében
és szántóföldjén a legtöbbet ígérőnek az alábbi árverési feltételek mellett nyilvános
árverésen eladatnak.

Árverési feltételek.

1. Vevő tartozik vételárat alulírott kezeihez nyomban — amint az árverés
javára leüttetik — készpénzben kifizetni.
2. Kikiáltási ár a becsár, amennyiben azonban ennél magasabb ígértet nem
tétetik, az elárverezendő ingóságok a kikiáltási áron alul is eladatnak.
3. Vevő köteles a megvett ingóságokat a helyszínéről nyomban elszállítani
4. Az elárverezendő áruk alulírott esődtömeggondnok lakásán illetve közben-
jöttével az árverést megelőzőleg mindennap délután 2—5 óráig megtekinthetők.

Kelt Baján, 1905. évi október hó _____ napján

Dr. Valentin Emil,
csődtömeggondnok.

MAGGI FÉLE LEVES-ÉTEL-ÍZESITŐ

páratlan a maga nemében és régóta jól bevált szer, hogy
gyenge levesek, mártások, főzelékeknek stb. egy
pillanat alatt meglepő jó és erőteljes ízt adhassunk.

Kis adag elég.

Üvegcsékben 50 fillértől kezdve. Eredeti üvegcsék legolcsóbban utántöltetnek.

Épp úgy ajánlhatók **MAGGI BOUILLON-TOKJAI**, melyekből csupán forró víz ráöntése által, kitűnő erő- vagy hus-
leves készíthető. — Tokokban á 2 adag 20 és 15 fillérért. — Kaphatók **DRESCHER GYULA** kereskedésében **BAJA**.

Maggi kiüntetései: 5 nagydíj, 32 aranyérem, 6 diszoklevél, 7 tiszteletdíj.

Hétszer versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki párizsi világiállításokon. (Maggi Gyula jurytag.)

